

10 Co zawdzięczamy starożytnym Grekom?

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

I. Cywilizacje starożytne. Uczeń:

5) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, prawie, architekturze, sztuce, literaturze.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- postacie: Fidiasza, Myrona, Sofoklesa, Homera, Sokratesa, Archimedesesa, Hipokratesa.

ROZUMIE

- pojęcia: Akropol, Partenon, tragedia, komedia, maska, filozofia, filozofowie przyrody,
- co oznacza stwierdzenie Sokratesa: *Wiem, że nic nie wiem.*

POTRAFI

- opisać wygląd ateńskiego Akropolu,
- przedstawić dokonania Greków w dziedzinie architektury i teatru,
- opowiedzieć o okolicznościach narodzin teatru,
- opisać wygląd starożytnego teatru greckiego,
- wskazać różnice między grecką tragedią a komedią,
- wskazać wyrazy pochodzenia greckiego obecne we współczesnym języku polskim,
- streścić *Iliadę* i *Odyseję*,
- wyjaśnić, czym zajmowali się pierwsi filozofowie,
- omówić działalność Sokratesa,
- wymienić najważniejsze osiągnięcia naukowe starożytnych Greków,
- dostrzec wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę,
- ocenić dokonania starożytnych Greków.

CZAS ZAJĘĆ

2 godziny lekcyjne.

I. Wprowadzenie

Podajemy temat i cele lekcji.

Informujemy uczniów, że dziedzinami, na które Grecy mieli widoczny do dziś wpływ, były: architektura, teatr, literatura, filozofia i nauka. Wyjaśniamy też, że kolejne dwie lekcje poświęcimy na przyjrzenie się dokonaniom Greków w tych dziedzinach.

II. Rozwinięcie

Odwołując się do ilustracji w podręczniku (s. 54), wyjaśniamy, że dla mieszkańców Aten Akropol był jedną z najważniejszych części miasta. Wyjaśniamy rolę wzgórza, a następnie proponujemy uczniom wykonanie zadania w karcie pracy ► [PDF](#). W tym celu uczniowie czytają informacje z podrozdziałów *Architektura Aten* (s. 54–55) oraz *Rzeźbiarze antycznej Grecji* (s. 55). Sprawdzamy poprawność odpowiedzi i uzupełniamy wiedzę uczniów informacjami z podrozdziału *Architektura Aten* (s. 54–55).

Podkreślamy wagę dokonań Greków w dziedzinie architektury, w naszych bowiem czasach wiele z ich pomysłów i rozwiązań jest stale wykorzystywanych. Jako przykład możemy pokazać ilustracje przedstawiające budowle z czasów późniejszych, ale wzorowane na architekturze greckiej ► [PDF](#).

Odwołując się do zagadnień poruszanych na zajęciach poświęconych igrzyskom olimpijskim, a także do podrozdziału *Rzeźbiarze antycznej Grecji* (s. 55), przybliżamy uczniom postać Fidiasza – twórcy rzeźb Zeusa Olimpijskiego i Ateny, a także postać Myrona – twórcy rzeźby *Dyskobol* (s. 53).

Część zajęć poświęconą architekturze i rzeźbie greckiej możemy wzbogacić prezentacją multimedialną lub filmem opisującymi dokonania Greków w tych dziedzinach.

Kolejną część zajęć poświęcamy dokonaniom Greków w dziedzinie teatru. Wyjaśniamy, że Grecy przywiązywali wielką wagę do własnej kultury i pragnęli, aby dostarczała im rozrywki. Jednym z efektów takiej postawy było powstanie teatru – miejsca, w którym można było obejrzeć przedstawienia o różnorodnej tematyce: mitycznej (odwołujemy się do rozdziału o wierzeniach Greków, wskazując obfitość tematów, jakich dostarczała mitologia grecka), społecznej, historycznej, a nawet politycznej.

Część zajęć dotyczącą teatru możemy wzbogacić informacjami na temat wybitnych dramaturgów greckich i stworzonych przez nich dzieł.

Informujemy uczniów, że ich zadaniem będzie opracowanie mapy mentalnej (materiał dla nauczyciela), w której znajdą się najważniejsze wiadomości o teatrze greckim. Dzielimy klasę na sześć grup, rozdajemy karty pracy ► [PDF](#) oraz instrukcje ► [PDF](#). Wieszamy na tablicy duży arkusz papieru z powiększoną mapą mentalną ► [PDF](#).

Grupa I

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat początków teatru greckiego, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Grupa II

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat aktorów greckich, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Grupa III

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat roli chóru w teatrze greckim, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Grupa IV

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat wyglądu teatru greckiego, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Grupa V

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat tragedii greckiej, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Grupa VI

Na podstawie podrozdziału *Grecki teatr* (s. 55–56) zbierzcie informacje na temat komedii greckiej, a następnie w karcie pracy uzupełnijcie odpowiednią część mapy mentalnej.

Po upływie wyznaczonego czasu (ok. 15 minut) przedstawiciele poszczególnych grup podchodzą do tablicy i uzupełniają kolejne fragmenty mapy ► . Pozostali uczniowie wypełniają swoje karty pracy. Prezentacje grup wzbogacamy analizą ilustracji znajdujących się w podręczniku (s. 56).

Kolejną część zajęć rozpoczynamy od podzielenia uczniów na sześć grup i rozdania im słowników wyrazów obcych oraz zestawów karteczek z różnymi pojęciami, w tym z pojęciami, które pojawiają się w podręczniku (s. 57).

Następnie zachęcamy uczniów do odnalezienia w słowniku informacji na temat tych pojęć i znalezienia elementu, który będzie wspólny dla części z nich. Grupy powinny zauważyć, że część z pojęć wywodzi się z greki.

Zapisujemy na tablicy hasło: *Greka*. Polecamy uczniom przykleić na tablicy te pojęcia, które pochodzą z tego języka. Zwracamy uwagę na to, jak wiele współczesnych słów wywodzi się z języka starożytnych Greków. W kolejnej części zajęć, korzystając z przykładu Homera, opisujemy dokonania Greków w dziedzinie literatury.

Część zajęć poświęconą literaturze możemy wzbogacić informacją o innych przedstawicielach greckiej literatury i ich dokonaniach oraz informacją o alfabecie stworzonym przez Greków.

Przechodzimy do omówienia początków filozofii. Okoliczności narodzin tej dziedziny można porównać do ciekawości dziecka, które w pewnym momencie życia zaczyna zadawać pytania.

Starożytni Grecy – nie mając zbyt dużej wiedzy o świecie – przypisywali jego istnienie i funkcjonowanie interwencji bogów. Nie wszyscy jednak zadowalali się takimi wyjaśnieniami. Część ludzi szukała odpowiedzi możliwych do udowodnienia. Tak narodziła się nauka zwana filozofią. Wprowadzamy pojęcie *filozofowie przyrody* i wyjaśniamy, że to właśnie oni szukali odpowiedzi na pytanie, jak działa świat. Jako jednego z największych filozofów, którego celem było poznanie człowieka, wskazujemy Sokratesa. Przedstawiamy obszar jego zainteresowań, poglądy, a także okoliczności śmierci.

Na koniec tej części lekcji prezentujemy dokonania naukowe starożytnych Greków. Część zajęć poświęconą nauce greckiej możemy wzbogacić prezentacją multimedialną na temat dokonań naukowych starożytnych Greków. Po niej zachęcamy uczniów do wykonania ćwiczenia 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 22).

III. Podsumowanie

Inicjujemy rozmowę na temat dokonań starożytnych Greków, które wciąż wywierają wpływ na nasze życie. Zachęcamy w niej do podjęcia oceny dokonań przedstawicieli greckiej kultury i nauki.

Metody kontroli

Ćwiczenie 2 (zeszyt ćwiczeń, s. 23).

Praca domowa

Ćwiczenie 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 23).

Materiał dla nauczyciela

Mapa mentalna

Jest to metoda polegająca na graficznym przedstawieniu zagadnienia z wykorzystaniem pojęć, symboli, haseł i zwrotów kojarzących się uczniowi z danym zagadnieniem. Mapa mentalna pomaga w zebraniu i uporządkowaniu najistotniejszych informacji, w określeniu istniejących między nimi związków i zależności oraz w usystematyzowaniu uzyskanej przez ucznia wiedzy. Może też pełnić funkcję notatki zawierającej najważniejsze informacje z lekcji.

Przebieg pracy

1. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i każdej z nich przekazuje materiały potrzebne do wykonania mapy.
2. Następnie przedstawia zagadnienie do omówienia lub formułuje problem do rozwiązania. Uczniowie zapisują w centralnej części mapy słowo (pojęcie kluczowe).
3. Uczniowie w grupach przygotowują swoje skojarzenia z podanym słowem (pojęciem) w formie haseł, rysunków lub symboli, a następnie porządkują je i umieszczają na mapie w taki sposób, aby ukazać istniejące między nimi związki i zależności.
4. Grupy prezentują wykonane przez siebie mapy.
5. Nauczyciel podsumowuje pracę grup i ocenia zaprezentowane mapy.